

Byla C-723/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. gruodžio 29 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesgerichtshof (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. gruodžio 17 d.

Kasatorė:

Galapagos BidCo. S.a.r.l.

Kitos kasacinio proceso šalys:

DE, *Galapagos S. A.* bankroto administratorius

Hauck Aufhäuser Fund Services S. A.

Prime Capital S. A.

Pagrindinės bylos dalykas

Reglamento (ES) 2015/848 aiškinimas, susijęs su pagrindinės nemokumo bylos iškėlimu ir pagrindinių interesų vieta centrinės administracijos perkėlimo Europos Sąjungoje atveju

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės išaiškinimas, SESV 267 straipsnis, visų pirma

2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (OL L 141, 2015, p. 19; klaidų ištaisymas OL L 349, 2016, p. 6) (toliau – Nemokumo reglamentas)

2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų (OL L 160, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191, panaikintas ir pakeistas Reglamentu [ES] 2015/848) (toliau – 2000 m. Nemokumo reglamentas)

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Reglamento (ES) 2015/848 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad bendrovės skolininkės, kurios buveinė pagal įstatus yra vienoje valstybėje narėje, pagrindinių interesų vieta nėra kitoje valstybėje narėje, kurioje yra jos centrinės administracijos vieta, kurią pagal objektyvius veiksnius gali nustatyti tretieji asmenys, tuo atveju, kai bendrovė skolininkė tokiomis aplinkybėmis, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, šią centrinės administracijos vietą iš trečiosios valstybės narės perkėlė į antrąją valstybę narę, o trečiojoje valstybėje narėje buvo pateiktas prašymas iškelti jai pagrindinę nemokumo bylą, sprendimas dėl kurio dar nėra priimtas?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai: ar Reglamento (ES) 2015/848 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad:
  - a) tos valstybės narės, kurios teritorijoje prašymo dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikimo metu yra skolininko pagrindinių interesų vieta, teismai išsaugo tarptautinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl šios bylos iškėlimo, kai skolininkas po prašymo pateikimo, bet prieš teismui priimant sprendimą, kuriuo iškeliama nemokumo byla, perkelia pagrindinių interesų vietą į kitos valstybės narės teritoriją, ir
  - b) kad ši išsaugoma tarptautinė valstybės narės teismų jurisdikcija reiškia, kad kitos valstybės narės teismai neturi jurisdikcijos priimti tolesnius prašymus dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo, kuriuos po to, kai skolininkas perkėlė pagrindinių interesų vietą į kitą valstybę narę, gauna šios kitos valstybės narės teismas?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo) 126 straipsnis

Reglamento (ES) 2015/848 3 straipsnio 1 dalis

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Insolvenzordnung (Nemokumo įstatymas, toliau – *InsO*)

Zivilprozessordnung (Civilinio proceso kodeksas, toliau – *ZPO*)

Faktinės aplinkybės ir procesas

- 1 Ši byla susijusi su *Galapagos S. A.* (toliau – skolininkė), 2014 m. balandį įsteigtos holdingo bendrovės, įregistruotos Liuksemburgo komerciniame registre ir pagal įstatus turinčios buveinę Liuksemburge (Liuksemburgo Didžiojoje Kunigaikštystėje), nemokumo byla. Darbuotojų skolininkė neturi.
- 2 2019 m. birželį skolininkė ketino faktinę administracijos vietą perkelti į Angliją. 2019 m. rugpjūčio 22 d. jos direktoriai Jungtinės Karalystės teismui (toliau – *High Court*) pateikė prašymą iškelti skolininkei nemokumo bylą.
- 3 Kitą dieną šiuos direktorius pakeitė naujas direktorius, kuris įsteigė skolininkės biurą Diuseldorfe ir pradėjo ten veiklą. Skolininkė neatsiėmė *High Court* pateikto prašymo iškelti nemokumo bylą, byla buvo tęsiama kaip kreditorių procesas. Kreditorių procese sprendimo, kuriuo iškeliamas nemokumo byla, kol kas nėra priimta. *High Court* pateikto prašymo nagrinėjimas dar nėra baigtas įsiteisėjusiu sprendimu.
- 4 Gavęs 2019 m. rugpjūčio 23 d. skolininkės prašymą iškelti nemokumo bylą, *Amtsgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apylinkės teismas), kaip nemokumo bylas nagrinėjantis teismas (toliau – nemokumo bylų teismas) tos pačios dienos nutartimi nurodė taikyti apsaugos priemones ir kitą kasacinio proceso šalį DE paskyrė laikinuoju bankroto administratoriumi. 2019 m. rugpjūčio 25 d. apie administracijos buveinės perkėlimą į Diuseldorfą buvo informuota kapitalo rinka ir obligacijų turėtojai. Gavęs kreditorių skundą, *Amtsgericht Düsseldorf*, motyvuodamas tuo, kad neturi tarptautinės jurisdikcijos, panaikino savo 2019 m. rugsėjo 6 d. nutartį ir atmetė skolininkės prašymą kaip nepriimtina.
- 5 2019 m. rugsėjo 6 d. kitos kasacinio proceso šalys *Hauck Aufhäuser Fund Services S. A.* ir *Prime Capital S. A.*, kaip kreditorės, kreipėsi į nemokumo bylų teismą, prašydamos iškelti skolininkei nemokumo bylą. Gavęs jų prašymą, nemokumo bylų teismas 2019 m. rugsėjo 9 d. nutartimi nurodė taikyti apsaugos priemones ir paskyrė DE laikinuoju bankroto administratoriumi. Savo tarptautinę jurisdikciją jis grindė tuo, kad skolininkės pagrindinių interesų vieta prašymo pateikimo metu buvo Diuseldorfe.
- 6 Šią nemokumo bylų teismo nutartį kasatorė, skolininkės patronuojamoji bendrovė, kaip kreditorė apskundė kompetentingam *Landgericht* (apygardos teismas, toliau – *Landgericht*). Ji ginčijo tarptautinę jurisdikciją ir teigė, kad skolininkės administracijos buveinė 2019 m. birželį buvo perkelta į Angliją. *Landgericht* šį apeliacinį skundą atmetė 2019 m. spalio 30 d. nutartimi.
- 7 Šiuo kasaciniu skundu kasatorė siekia, kad nemokumo bylų teismo nutartis būtų panaikinta, o prašymas iškelti nemokumo bylą būtų atmestas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindai

- 8 Ar kasacinis skundas turi būti patenkintas, priklauso nuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) sprendimo dėl Sutarčių aiškinimo.

Pirmasis prejudicinis klausimas

- 9 Ar kasacinis skundas turi būti patenkintas, priklauso nuo Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies aiškinimo.
- 10 Kasacinis skundas yra priimtinas.
- 11 Nemokumo bylų teismas laikė save turinčiu jurisdikciją todėl, kad skolininkės pagrindinių interesų vieta (*centre of main interests*; trumpai – COMI) buvo Vokietijoje. Pagal Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmą sakinį jurisdikciją iškelti pagrindinę bankroto bylą turi valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta, teismai. Pastaroji, kaip patvirtino *Landgericht*, 2019 m. rugsėjo 9 d. buvo Vokietijoje.
- 12 Jeigu į prejudicinius klausimus reikėtų atsakyti teigiamai, nagrinėjamą kasacinį skundą reikėtų patenkinti. Ieškant atsakymo į pirmąjį prejudicinį klausimą lemiamą reikšmę turi tai, ar nustatyti faktai leidžia daryti prielaidą, kad skolininkės pagrindinių interesų vieta yra Vokietijoje.
- 13 Pagal Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrą sakinį pagrindinių interesų vieta – tai vieta, kurioje skolininkas nuolat administruoja savo interesus ir kurią gali nustatyti trečiosios šalys. Remiantis šiais kriterijais, 2019 m. rugsėjo pradžioje skolininkės pagrindinių interesų vieta buvo Vokietijoje.
- 14 Kyla klausimas, ar, nustatant bendrovės skolininkės pagrindinių interesų vietą, turi būti keliami specialūs reikalavimai tam, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip antai pagrindinėje byloje, būtų išvengta piktnaudžiaujamo elgesio.
- 15 Šiuo metu galiojančio Nemokumo reglamento 4, 5, 29 ir 30 konstatuojamosiose dalyse pateikiami paaiškinimai, susiję su piktnaudžiaujamuoju palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimu. Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalyje pagrindinių interesų vieta yra aiškiai apibrėžta ir pateiktos atitinkamos preziumavimo taisyklės.
- 16 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją iš pradžių turinčio išnagrinėti bylą teismo jurisdikcijos perdavimas kitos valstybės narės teismui prieštarautų Nemokumo reglamento tikslams, jeigu skolininkas perkeltų savo pagrindinių turtinių interesų vietą po prašymo iškelti bylą pateikimo, bet prieš pradėdamas ją nagrinėti (žr. 2006 m. sausio 17 d. Sprendimą *Staubitz-Schreiber* (C-1/04, EU:C:2006:39, 22 ir paskesni punktai)).

- 17 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos neišplaukia, ar, siekiant užkirsti kelią piktnaudžiaujamajam palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimui, pagal Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies nuostatas būtina taikyti specialius reikalavimus, kurie turi būti įvykdyti norint pripažinti, kad centrinės administracijos vietos perkėlimas reiškia ir pagrindinių interesų perkėlimą.
  - 18 Kasatorė mano, kad dėl Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos antrame sakinyje nustatyto požymio „nuolat“ pagrindinių interesų vieta gali būti tik ta vieta, kurioje bendrovė skolininkė ilgiau nei tris mėnesius iki prašymo iškelti nemokumo bylą pateikimo arba turėjo buveinę, arba administravo savo interesus. Nuolatinio administravimo požymis reiškia, kad turi būti tam tikras pastovumas, ir šis reikalavimas nėra įvykdytas, kai administracijos buveinė įsteigiama tuo pat metu kaip ir pateikiamas prašymas iškelti nemokumo bylą. Kitos kasacinio proceso šalys tam prieštarauja teigdamos, kad nuolatinio administravimo reikalavimas yra įvykdytas, kai administravimo vieta yra nuolatinio pobūdžio.
  - 19 Jeigu į pirmąjį prejudicinį klausimą Teisingumo Teismas atsakytų teigiamai, nagrinėjamoje byloje reikėtų preziumuoti, kad po 2019 m. rugpjūčio 22 d. skolininkė negalėjo perkelti pagrindinių interesų vietos į Vokietiją.
  - 20 Nagrinėjamos bylos tikslais laikytina, kad skolininkės centrinės administracijos vieta 2019 m. rugpjūčio 22 d. buvo Anglijoje. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją tai reikštų, kad tuo metu, kai skolininkė pateikė Anglijos *High Court* prašymą iškelti jai nemokumo bylą, jos pagrindinių interesų vieta buvo Anglijoje, taigi, pagal Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmą sakinį *High Court* turėjo tarptautinę jurisdikciją iškelti pagrindinę nemokumo bylą.
- ***Antrasis prejudicinis klausimas***
- 21 Nuo atsakymo į antrąjį prejudicinį klausimą priklauso, ar 2019 m. rugsėjo pradžioje Vokietijoje buvusi skolininkės pagrindinių interesų vieta pagal Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pirmą sakinį reiškia, kad tarptautinę jurisdikciją iškelti pagrindinę nemokumo bylą turi Vokietijos teismai.
  - 22 Tarptautinė valstybės narės teismų jurisdikcija priimti sprendimą dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo galėtų išlikti („perpetuatio fori“), jeigu skolininkas po prašymo pateikimo, bet prieš teismui priimant sprendimą, kuriuo iškeliamas nemokumo byla, perkelia pagrindinių interesų vietą į kitos valstybės narės teritoriją. Su šiuo aspektu susijusi antrojo prejudicinio klausimo a dalis.
  - 23 Teisingumo Teismas yra į šią klausimo dalį yra atsakęs dėl 2000 m. Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies, nusprenddamas, kad ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad jurisdikcija išlieka, taip, be kita ko, užkertant kelią piktnaudžiaujamajam palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimui (žr. 2006 m. sausio 17 d.

Sprendimą *Staubitz-Schreiber* (C-1/04, EU:C:2006:39, 25 punktas)). Atsižvelgiant į naują Nemokumo reglamento redakciją, kyla klausimas, ar Teisingumo Teismas tebesilaiko savo ligšiolinės jurisprudencijos ir Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalies atžvilgiu.

- 24 Išliekanti tarptautinė valstybės narės teismų jurisdikcija priimti sprendimą dėl pagrindinės nemokumo bylos iškėlimo galėtų reikšti, kad kitos valstybės narės teismai tokios jurisdikcijos neturi. Su tuo susijusi antrojo prejudicinio klausimo b dalis.
- 25 Nemokumo reglamente remiamasi tuo, kad pagrindinė nemokumo byla gali būti tik viena – žr. Nemokumo reglamento 3 straipsnio 3 ir 4 dalis. Nemokumo reglamento 19 straipsnyje nustatyta, kad sprendimas ją iškelti visoms kitoms valstybėms narėms yra privalomas. Tai reiškia, kad tarptautinė jurisdikcija iškelti pagrindinę bankroto nemokumo bylą pagal Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalį yra išimtinė jurisdikcija.
- 26 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių interesų vieta tuo metu, kai skolininkas pateikia prašymą iškelti bankroto bylą, teismas išlaiko jurisdikciją pradėti minėtą procedūrą pagal 2000 m. Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalį, kai skolininkas po prašymo pateikimo, bet prieš pradėdamas bylos nagrinėjimą perkelia savo pagrindinių turtinių interesų vietą į kitos valstybės narės teritoriją. Iš pradžių turinčio išnagrinėti bylą teismo jurisdikcijos perdavimas kitos valstybės narės teismui prieštarautų reglamento tikslams (žr. 2006 m. sausio 17 d. Sprendimą *Staubitz-Schreiber* (C-1/04, EU:C:2006:39, 29 punktas)).
- 27 Atsižvelgiant į tai, kyla klausimas, ar išliekanti iš pradžių turinčio išnagrinėti bylą teismo jurisdikcija reiškia, kad kitos valstybės narės teismai neturi tarptautinės jurisdikcijos priimti tolesnius prašymus. Jeigu taip nėra, teismas, į kurį kreiptasi vėliau, galėtų iškelti pagrindinę nemokumo bylą, ir šis jo sprendimas būtų privalomas teismui, į kurį buvo kreiptasi iš pradžių; tai reikštų, kad pastarasis pagrindinės nemokumo bylos iškelti nebegalėtų. Dėl to išimtinės tarptautinės jurisdikcijos išlaikymas netektų praktinio poveikio.
- 28 Nagrinėjamomis aplinkybėmis prašymas iškelti nemokumo bylą Anglijos *High Court* buvo pateiktas anksčiau nei *Amtsgericht Düsseldorf*. Kadangi tuo metu, kai buvo pateiktas prašymas, skolininkės pagrindinių interesų vieta buvo Anglijoje, *Bundesgerichtshof* preziumuoja, kad tarptautinę jurisdikciją iškelti pagrindinę nemokumo bylą pagal Nemokumo reglamento 3 straipsnio 1 dalį turėjo *High Court*.
- 29 Jungtinės Karalystės išstojimas iš Europos Sąjungos tam neturi įtakos. Pagal Susitarimo dėl išstojimo 126 straipsnį taikomas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d. Iš Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos išplaukia, kad pereinamuoju laikotarpiu Nemokumo reglamentas tebegalioja Jungtinei Karalystei ir Jungtinėje Karalystėje.